

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 10. Vtrum hoc sacrificium habeat effectum aliquo modo infinitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

An possit
Ecclesia fa-
cere, ut alte-
ri proficiat ex
opere ope-
rato, quam
cui sacer-
dos intendit
applicare.

Oraciones enim potuit Ecclesia præscribere pro certis rebus, & personis; quas si Sacerdos ut Ecclesiæ minister recitet, modò non sit præcisus, habebunt virtù impetrandi, etiamsi ipse id non intendat. Ratio est; quia Deus respicit in illis, non Sacerdotis deuotionem & intentionem, sed Ecclesiæ, cuius personam gerit dum orat: ergo cum tanquam minister Ecclesiæ orat pro certis personis, illis proderit per modum impetrationis. Sed sacrificium immediatè pendet ex institutione diuina, sicut & Sacramenta. Vnde, sicut Sacramenta vim habent in eo, cui per ministrum applicantur, quidquid Ecclesiæ prohibeat, eò quòd ipse operetur potestate à Christo accepta: ita sacrificium vim habet ex opere operato in illis duntaxat, quibus per proximum ministrum applicatur, qui personam Christi gerit.

Nec refert, quòd hæc applicatio sit contra obedientiam, vel etiam contra iustitiam. Etsi enim Deus non acceptet illum in meritum, seu ut est actio priuata personæ: acceptat tamen quatenus est actio ministri personæ ipsius gerentis: sic enim eadem est applicatio, & intentio Christi & ministri. Confirmatur: Quia hæc potestas applicandi conuenit Sacerdoti ex vi characteris; ut patet ex verbis formæ, *Accipe potestatem offerendi sacrificium pro uiuis & defunctis in nomine Domini*: ergo non potest per Ecclesiam auferri, impediri, aut limitari: ut patet in simili de potestate applicandi alia Sacramenta.

Pro quibus
teneatur
sacerdos
orare, vel
applicare
hoc sacri-
ficiam.

His addè, se ipsa nullum extare præceptum, quo sacerdos obligetur huic vel illi, vel etiam toti Ecclesiæ applicare sacrificium. Solum obligatur orare pro vniuersali Ecclesia, pro Papa, Antistite, Rege, adstantibus, orthodoxis omnibus in genere, denique pro defunctis: & ut summum, non obligatur pro his offerre sacrificium, nisi ut habet vim per modum impetrationis. Vnde potest illud applicare alteri, quatenus habet vim ex opere operato.

Si sacerdos
nulli appli-
cet, cui
proderit ex
opere ope-
rato.

Dices, Ergo si sacerdos obliuiscatur applicare alicui sacrificium, nullus inde proueniet fructus ex opere operato.

Respondeo, Quidam dicunt, posse postea applicari. Sed hoc parum est credibile: Quia, sicut Sacramentum consistens in actione, solum potest applicari, dum sit à ministro; tunc enim, non alius est in eius potestate: ita etiam sacrificium tantum potest applicari, dum sit; tunc enim tantummodo est in potestate ministri. Confirmatur; Quia effectus, qui datur ex opere operato, non potest suspendi arbitrio ministri, sed statim datur causà posita. Vnde aliter dicendum: Quando alteri nõ applicat, censetur implicite applicare sibi; & sic fructum ex opere operato habet sacrificium in sacerdote. Dices; Quid si non cupiat sibi applicare, vel si non habeat debitum pœnæ temporalis?

Respondeo, Tunc non habebit effectum ex opere operato, scilicet remissionis pœnarum; sicuti effectum eum non habet cum Sacerdos illum applicat ei qui non est capax. Manet autem tunc satisfactio illa, quam sacrificium debebat conferre, in immenso thesauro satisfactionum Christi, nec quidquam tunc inde depromitur satisfactionis. Non tamen illi thesauro tunc aliquid noui accedit, ut Soto inueniat; sed antiqua satisfactio non applicatur. Sicut etiam, cum Sacramenti vis irrita redditur per indispositionem recipientis, nihil

noui accedit thesauro, sed vetus meritum Christi non applicatur efficaciter, & cum effectum: quantum nonnulla sit differentia.

Altera Pars, scilicet posse sacrificium prodesse per modum impetrationis sine applicatione Sacerdotis, patet ex dictis: nam iunguntur illi orationes Ecclesiæ pro varijs rebus & personis, quæ per hoc sacrificium sunt exaudibiles apud Deum.

DVBIVM X.

Vtrum hoc sacrificium habeat effectum aliquo modo infinitum?

Missis opinionibus Doctorum, quos recenset Petrus Nauarra. lib. 2. de Restitutione circa num. 360.

Dico Primò, Hoc sacrificium secundum se est infinita dignitatis in genere sacrificij, sic ut prestantius cogitari non possit: ac proinde per se est infiniti valoris ad impetrandum. Est communis Doctorum. Vide D. Thom. supra q. 79. art. 5. & ibidem Caietanum.

Prior Pars Probat; Quia res oblata est infinita dignitatis, cum totus Christus offeratur; & etiam primarius offerens, qui etiam est ipse Christus: ergo ipse actus sacrificandi censetur infinita dignitatis. Probat consequentia; quia ex his duobus dignitas sacrificij pensatur.

Dices, Proximus offerens est Sacerdos, qui est finitè dignitatis.

Respondeo; Hoc non refert. Nam Sacerdos nõ offert hoc sacrificium, ut homo priuatus, sed ut gerens personam Christi, atque ad eò quatenus ipse mystice seu representatiue est Christus. Cuius signum est, tum quia loquitur ut Christus, *Hoc est Corpus meum*: tum quia, si Christus esset in statu merendi, & satisfaciendi, & ita offerret per ministrum, sicut modò offert, infinitè mereretur, & satisfaceret, perinde ac si per seipsum offerret: Sicut tantundem meretur Dominus & satisfact per famulum conferens eleemosynam, & per legatum exhibens honorem & obedientiam, quantum si per seipsum. Itaque sacrificium hoc à Christo suam habet æstimationem, non minus quam illud, quod ipse Christus in cœna obtulit: hoc enim est illi par in ratione sacrificij, & in dignitate impetrandi. Quod confirmatur; Quia ipsa transubstantiatio fit virtute Christi, quatenus ex vi institutionis, virtus diuina Christi ad hoc est applicata vsque ad finem sæculi; & etiam quatenus actu voluntas Christi ad singula sacrificia concurrat, ut cui omnia sint præsentia, eaque Patri actu offert: sicuti si Rex per legatum exhibens honorem Pontifici, posset ipsemet esse præsens, & Pontifici in legato honorem deferre.

Vnde Patet, Triplici ratione Christum dici Principalem offerentem: Primò, Quia Sacerdos offert hoc sacrificium, ut representat personam Christi, seu ut ipse est mystice Christus: sicuti legatus Regis defert honorem Pontifici, ut representat suum Principem; & Angelus tradidit legem, ut representans Deum, ut patet Actorù 7.

Secundò, Quatenus ipse vim tribuit verbis sacerdotis, & sua virtute diuina concurrat, idque ex vi primæ institutionis; seu illius voluntatis, quæ primò instituit hoc sacrificium: ut colligitur ex Chrysostomo Hom. De prodicione Iude circa medium.

55

Hoc sacri-
ficiam se-
condum se
est infinita
dignitatis.

56
Tribus ex
titulis dici-
tur Chris-
tus esse
principalis
offerens.

medium. Et hi duo modi in rigore sufficiunt, vt Christus dicatur *principalis offerens*.

Tertio, Quatenus actu concurrat per intellectum, & voluntatem humanam ad singula sacrificia suorum ministrorum, ijs praesidens, & superintendens, tanquam summus Sacerdos, & actu interno ea offerens Patri in memoriae suae Passionis. Probat hunc modus; Quia sic magis proprie dicitur offerre; & alius hic modus est illi facillimus, cum hoc sacrificium non minus sit ipsi praesens quoad mentem seu intellectum, quam si ipse esset in Altari; ergo non videtur dubitandum, quin sic offerat. Confirmatur Primò, A simili: Quia, si Rex, dum per Legatum deferret honore Pontifici, posset esse mente praesens Legato & Pontifici, per se etiam concurreret, saltem mente & voluntate illum honorem deferendo; hic enim modus honorandi est perfectior: ergo, cum Christus possit actu concurrere, reuera facit. Confirmatur Secundo, Quia *Christus est Sacerdos in aeternum*, id est, vsque ad finem saeculi: ergo decet, vt ipse etiam actu cooperetur ad sacrificium. Patet consequentia; quia munus sacerdotij esset in ipso otiosum, solumque extrinseca denominatione diceretur offerens. Dices, Non esse conueniens, vt per se concurrat. Contra: Quia Christus secundum naturam humanam manet diuinitate inferior; vnde oportet vt eam colat actu laetiae: cur non etiam actu sacrificij, qui est perfectissimus actus laetiae? praesertim, cum opus materiale sacrificij non debeat ab ipso fieri, sed possit fieri per ministrum, ipso duntaxat spiritualiter cooperante. Confirmatur Tertio, Quia id quoque insinuant Patres: Chrysostomus homil. 60. ad Populum: *Non sunt humanae virtutis opera proposita: qui tunc ipsa fecit in illa cena, idem nunc quoque ea facit: nos ministrorum tenemus locum: qui vere sanctificat ea, & immutat, ipse est.* Et infra: *Cum videris Sacerdotem offerentem, ne Sacerdotem esse putes hoc facientem, sed Christi manum inuisibiliter extensam.* D. August. Tract. 5. in Ioannem fusè docet Christum in omni baptismo baptizare: idem ergo, & potiori iure dicendum est de hoc sacrificio. Vide etiam Cyprianum epist. 63. & Concilium Trident. sess. 22. cap. 2.

Dico Secundo; Reipsa tamen non potest alium effectum infinitum impetrare. Probat Primò; quia talis effectus est impossibilis inter dona creata. Secundo; quia impetratio non solum pendet ex dignitate oblationis, sed etiam ex intentione oblationeque offerentis, & ordinatione Dei concedentis: atqui offerens non potest prudenter petere fructum infinitum: Deus quoque non statuit concedere, nisi intra mensuram ab ipso definitam. Vnde etiam Christi operationes, etsi essent infinite meritoriae, tamen reipsa nullum effectum infinitum meruerunt. Tertio; quia sacrificium non est reipsa impetratorium, nisi quatenus annexum est orationi, seu petitioni, saltem internae; vt supra dictum est: atqui non quauis oratio valet ad quidvis impetrandum; sed debet aliquo modo esse proportionata rei, quae petitur: maiori enim conatu, seruiore, & constantia petenda est res magna, quam parua; difficilis, quam facilis; vt rectè Scotus Quodlib. 20. & Gabriel lectione 27. idque propterea; nam alioqui redderetur segnes, & tepidi, & parui diuina dona estimaremus, si tam facilis esset impetratio: ergo, cum oratio non sit semper cuius bono obtinendo pro-

portionata, non potest semper reipsa impetrare, etiam si sacrificio sit comitata.

Dico Tertio, Sacrificium hoc oblatum pro multis à ministro, reipsa non confert tantum singulis neque per modum impetrationis, neque ex opere operato, quantum si pro vno tantum oblatum esset.

Prior Pars Probat: Quia etsi in se sit infinite dignitatis, tamen non applicatur nisi mediante oratione; atqui vna oratio, quae applicatur multis, non est ita idonea, & proportionata multis beneficijs impetrandis, atque vni vel paucis. Vnde, sicut pro vna re ardua, verbi gratia, pro impetranda conversione magni peccatoris, ordinariè oportet plures orationes fundere, & plura sacrificia offerre, quam pro conuersione mediocris, iuxta illud 1. Ioannis 5. *Est peccatum ad mortem, non pro illo dico vt roget quis*, &c: ita pro beneficio aliquo multis impetrando, oportet ordinariè plures orationes & sacrificia offerre, quam si paucis, vel vni sit impetrandum: nam longè maius est tale beneficium conferri multis, quam paucis; vt rectè Gabriel lect. 27. Vnde quod quidam dicunt, hoc sacrificium oblatum pro multis speciatim, tantum valere singulis ad impetrandum, quantum si pro singulis duntaxat oblatum fuisset; non videtur verum, nisi pro multis multiplicentur etiam affectus orantis & orationes. Quod si affectus quoque, & saltem internae petitiones multiplicentur, sic omnino verum est. Et ita intelligi possunt illi Doctores. Vnde multitudo eorum, pro quibus oratur in Memento, non dimittit quidquam in singulis effectum impetrationis; quia multiplicantur affectus, & petitiones offerentis.

Alterna Pars; Quod etiam ex opere operato non valeat tantum multis, quam paucis: est ferè communis sententia Doctorum, vt inquit Gabriel.

Probat Primò, Quia alioqui Sacerdos inpienter faceret, si aliquibus in particulari hoc sacrificium applicaret: semper enim offerendum esset pro omnibus iustis, cum non minus profuturum sit vnicuique, quam si pro eo solo oblatum fuisset: atqui hoc est contra usum in Ecclesia receptum.

Secundo, Quia alioqui Sacerdos pro vno sacrificio posset centum stipendia (sustentationis, non estimationis rei) accipere; & centum obligationibus contractis cum diuersis, vno sacrificio satisfacere.

Hinc sequitur, Sacerdotem non posse propter vnum sacrificium accipere, nisi vnum stipendium sustentationis: nam alioqui iniuriam faciet ei, cum quo prius conuenit: hic enim, saltem implicitè, cupit totum fructum sacrificij, praesertim eum qui est ex opere operato, sibi applicari.

Aduerte tamen, Si hoc stipendium sit valde paruum & insufficiens ad victum diurnum, posse secundum, & fortè etiam tertium accipi. Ita Dominicus Soto dist. 13. quaest. 2. art. 1. & Melchior Canus lib. 12. De locis cap. 13. & quidam alij Doctores eiusdem ordinis: quorum sententia, saltem sic limitata, satis est probabilis.

Petes, Verum, si illi, pro quibus offert, sint inaequales in gratia, vel actuali deuotione, singuli recipiant effectum, praesertim remissionis poenae, secundum mensuram dispositionis suae, sicut in Sacramenti contingit?

PPP Respondeo

58
Oblatum pro multis non tantum dat singulis, quantum si pro vno tantum oblatum.

59
Non licet nisi vnum stipendium propter vnum sacrificium accipere.

60
An, si pro pluribus applicentur, etiam in eis sit inaequalis fructus extra inaequalem eorum dispositionem.

Quomodo Christus actu concurrat in omni sacrificio.

57
Hoc sacrificium nullum effectum infinitum impetrat.

Respondeo: Ita videtur sentire D. Thomas q. 79. art. 5. Petrus Nauarra, & quidam alij. Sed contrarium videtur verius: quod tenet Durandus d. 43. q. 3. & colligitur ex D. Thoma eadem dist. q. 2. art. 4. ubi dicit, suffragium, quod prodest ex applicatione alterius, pendere ex intentione applicantis. Ratio est: Quia effectus sacrificij, qui datur alteri, pro quo fit oblatio, totus pendet ex intentione Sacerdotis applicantis: gratia autem, quae in ipso requiritur cui applicatur sacrificium, solum requiritur ut dispositio tollens impedimentum. Secus est de effectibus Sacramentorum: quia non pendunt ex intentione ministrum, sed ex ipsa substantia Sacramenti, quae veluti naturaliter operatur iuxta dispositionem suscipientis. Confirmatur: Quia satisfactio propria applicata alteri, non prodest ei plus vel minus iuxta eius dispositionem, sed iuxta voluntatem applicantis: ergo similiter hic. Ratio à priori est, Quia hic fructus sacrificij non confertur per modum naturalis efficientiae sicut ignis calefacit; neque mediante actione recipientis, sicut Sacramenta effectum conferunt: sed per modum donationis moralis, quae tota pendet, & secundum suam substantiam, & quantitatem, ab intentione donantis.

61
Oblatum pro multis simul offerentibus, tantum prodest singulis, quantum si pro uno solo.

Dico Quarto, Si multi offerentes cooperentur Sacerdoti ad huius sacrificij oblationem, singulis, quatenus offerentes sunt, tantum prodest ex opere operato, & per modum impetrationis, quantum si soli cum Sacerdote obtulissent. Hoc modo potest fructus huius sacrificij dici infinitus extensus, non actu, sed potentia; quatenus plures, & plures in infinitum possunt suo modo actu concurrere, & fructum percipere. Est communis sententia Doctorum. Et ita fortè intelligendus est Caietanus qu. 79. art. 5. & tom. 2. Opusculo 3. qu. 2. & alij eiusdem ordinis, qui docent hoc sacrificium oblatum pro multis, prodesse singulis secundum ipsorum deuotionem.

Probatum Primò, Quia alioqui longè fatius esset audire Missam priuatam, id est, cui pauci interfunt, quam publicam, cui multi. Secundò, Quando plures sunt offerentes, plures quoque sunt actiones, quibus cooperantur ad sacrificandum; quae actiones sunt veluti diuersae applicationes, quibus ipsum sacrificium singulis applicatur, & singuli ipsius sunt participes: ergo ex parte applicationis huius non minuitur fructus: nam singulis tam perfecte applicatur, quam si soli essent. Neque etiam minuitur ex parte sacrificij, aut rei oblatæ; quia vtrumque infinite dignitatis est: ergo cum sit eadem dispositio in singulis, (ut supponimus) quando multi sunt & quando pauci, eundem effectum singulis confert quando multi sunt, quem contulisset si pauci fuissent. Confirmatur à simili: Si eadem hostia à pluribus sumi posset, tantum conferret singulis, quantum si singuli soli fuissent: nam integrè, & independentè à ceteris, singulis esset applicata: ergo idem sacrificium, per diuersos actus offerentium applicatum, ipsis offerentibus tantum conferret, quantum si soli essent.

62
Omnium sacrificiorum perfectio non eminenter continetur.

Ex dictis constat, Hoc sacrificium habere in se eminenter omnem perfectionem sacrificij, esseque non solum Honorarium, seu Latreuticum, quod Holocaustum dicitur, sed etiam Propitiatorium, quod vocatur Sacrificium pro peccato, & Eucharisticum, & Impetratorium; quorum vtrumque dicitur Hostia pacifica. Et hoc sensu docent Patres, Omnes differantias,

seu species hostiarum veterum vna Eucharistia oblatione contineri. De quo vide Augustinum lib. 1. contra Aduersarium Legis & Prophetarum c. 20. & l. 17. de Ciuit. cap. 20. Chrysostomum in Psalm. 93. & Leonem serm. 7. de Passione.

In ARTIC. II. & Reliquos.

De requisitis ad Sacrificium Missae.

Notandum est, In hoc sacrificio, ut ab Ecclesia celebratur, multa requiruntur: quae ad octo genera reuocari possunt. 1. Sacerdos. 2. Ministrans. 3. Materia. 4. Tempus. 5. Locus. 6. Vestes & Vasa sacra. 7. Verba praescripta & leges. 8. Variæ caeremonie.

DE SACERDOTE.

Dico Primò, Sacerdos debet esse sine conscientia peccati mortiferi, vel certè, si conscientiam talis peccati habeat, debet premittere confessionem, si in gratia commode potest; iuxta supra dicta q. 80. art. 4.

Dico Secundò, Requiritur etiam, ut non sit aliqua censura implicatus; scilicet Excommunicatione maiore vel minore, Suspensione à diuini, Irregularitate, vel Interdicto; quamuis hæc censura esset occulta.

63
Necessaria ad hoc sacrificium celebrandum.

Sacerdos sit in gratia.

Absque censura.

Notandum tamen: Ad vitandum scandalum, vel infamiam, si prudenter ea timeretur ex omissione Sacri, posse talem celebrare, modò interim debeat de peccato, & proponat prima opportunitate petere absolutionem. Ita multi recentiores; & inter ceteros Ludouicus Lopes 2. p. pag. 580. ubi citat Siluestrum, Alphonsum à Castro, Nauar. & Cordubam. Ratio est; Quia sicut iugum Domini suauis est, ita quoque mandata Ecclesiae: vnde non censetur Ecclesia velle hominem obligare cum graui iactura famae, vel rerum suarum ad censurarum obseruationem: multoque minus, quando inde sequeretur scandalum, quod iure naturæ vitare tenemur. Sufficit ergo, ut tunc, faciat quod in se est ad dignè celebrandum.

Excipie casum.

Dico Tertio, Requiritur etiam, ut sit ieiunus. Debet autè hoc ieiunium esse perfectissimum, ita ut homo nihil à media nocte, id est, post horam duodecimam, per modum cibi, potus, aut medicinae sumperit; ut docent omnes Doctores cum D. Thoma supra qu. 80. art. 8.

64
Sic ieiunus.

Dico Quarto, Si contingat Sacerdotem in altari deficere ante consecrationem, nihil amplius necesse est ab alio suppleri. Si tamè adfit alius Sacerdos ieiunus, qui velit, prosequi, potest. Si post consecrationem; quamuis vnus tantum speciei, debet sacrificium ab aliquo alio compleri, quamuis hic ieiunus non sit, si alius haberi nequit; idque incipiendo ubi prior deserat. Ratio est; Quia maius est præceptum integritatis sacrificij, quàm ne fiat à non ieiuno. Quam ab causam etiã sine confessione præmissa id fieri potest, si copia confessoris non datur.

65
Si in altari deficiat.

DE MINISTRANTE.

Dico Primò, In missis priuatis sufficit habere vnicum ministrantem, qui vicem populi gerat. Est communis sententia Doctorum: & patet ex consuetudine Ecclesiae. Illa autem verba Canonis: Memento omnium circumstantium, intelligenda conditionatè, si qui adsint.

66
Vnus ministrans sufficit.

Dico Secundò, Ministrans non potest esse femina. Est communis sententia Doctorum, ex Cap. Inhibendum, de Cohabitatione Clericorum. Prohibendum quoque est, ut nulla femina ad Altare presumas accedere, aut Presbytero ministrare, aut intra cancellos stare.

Ne sit femina.